

REFERENCES TRANSLITERATED

1. *Kosarev I.I., Bukharina T.L. Shliakh u meditsinu.* – Cheliabins'k: Med-Pres, 1983. – 88 s.
2. *Maslou A. Samoaktualizatsiia. Psikhologiiia lichnosti : uchebnik / pod red. Yu. B. Hippenreiter, A. A. Puzireia.* – M. : Yzd. Mosk. un-ta, 1982. – 117 s.
3. *Yasnaia V. A., Enikolopov S. E. Perfektsionizm: istoriia izucheniia i sovremennoe sostoianie problemi /V.A. Yasnaia, S.E. Enikolopov // Voprosi psikhologii.* – 2007. – № 4. – S. 157-167.

Gresko V. V. PERFECTIONISM AND SELF-ACTUALIZATION AS A MAJOR FACTORS IN DOCTOR'S ACTIVITY. The article examines the role of the professional category of factors, seniority and sexual features in the forms of perfectionism and self-actualization. A comparison of features of perfectionism and self-actualization of men and women gave the following results: women have significantly higher than typical total perfectionism, also had a significant difference between the performance of self-actualization of men and women – in male rates are higher. It studied the changes that occur in the structure of perfectionism and self-actualization of increasing seniority. Defined the relationship that may exist between experience and perfectionism and self-actualization. Group studied with long experience have higher rates of self and overall lower rates of overall perfectionism. Done comparisons with perfectionism and self-actualization for doctors with different skill categories. Arguably, gained experience and expertise, having learned the rules of professional activity, man attains quite good results, becomes aware of itself as a profession, assert it, to improve themselves according to the requirements set by the leading activity.

Keywords: perfectionism, self-actualization, doctors, subject-oriented perfectionism, object-oriented perfectionism, socially imperative perfectionism, gender, experience, qualification category, professional activity.

Отримано 20.05.2016

УДК 159.9

Гулько Юлія Анатоліївна

КОНСТРУЮВАННЯ ДОШКІЛЬНИКАМИ НОВИХ ЗНАТЬ ПРИ СПРИЙМАННІ СЮЖЕТНОГО МАЛЮНКУ

Гулько Ю. А. КОНСТРУЮВАННЯ ДОШКІЛЬНИКАМИ НОВИХ ЗНАТЬ ПРИ СПРИЙМАННІ СЮЖЕТНОГО МАЛЮНКУ. При конструюванні нових знань дітьми молодшого дошкільного віку основну функцію виконують перцептивні і наочно образні мисленнєві процеси, які протікають у нерозривній потоковій цілісності. Це дозволяє застосувати термін «перцептивно-мисленнєва стратегія» по відношенню до розумової діяльності дітей молодшого дошкільного віку. Для вивчення стратегіальної регуляції конструювання дітьми нових знань застосовувались сюжетні малюнки. У дослідженні взяли участь діти 3 – 4 років з високим і середнім рівнем мовленнєвого розвитку. Встановлено, що регуляційний механізм перцептивно-мисленнєвої стратегії проявляється на таких етапах конструювання нового знання: загальне цілісне сприйняття малюнка і домислювання як первинне дифузне розуміння смислу зображуваного; стихійне виділення дитиною кількох конкретних фрагментів (як образів) малюнку і наочно образне експериментування з ними, яке протікає як об'єднання їх смисловими зв'язками і руйнування смислових

зв'язків між ними; виокремлення за допомогою дорослого нових, не помічених на перших етапах сприймання, фрагментів - образів малюнку, що обумовлює розриви створених раніше смислових конструктів; прийняття смислових орієнтирів заданих дорослим і формування нових припущень у вигляді нечітких неясних знань; підтвердження гіпотетичного знання у процесі предметно-практичного експериментування; вербалізація нових знань у вигляді зв'язного тексту як завершальний етап їх конструювання.

Ключові слова: перцептивно-мисленнєві стратегії, стратегіальна регуляція, конструювання нових знань, дитяче експериментування, молодший дошкільник.

Гулько Ю. А. КОНСТРУИРОВАНИЕ ДОШКОЛЬНИКАМИ НОВЫХ ЗНАНИЙ ПРИ ВОСПРИЯТИИ СЮЖЕТНОГО РИСУНКА. У детей младшего дошкольного возраста при создании новых знаний основную функцию несут перцептивные процессы и наглядно-образные мыслительные процессы, которые протекают в неразрывном едином познавательном потоке. Это позволяет применять термин «перцептивно-мыслительная стратегия» по отношению к детям младшего дошкольного возраста. Для изучения стратегической регуляции процесса конструирования дошкольником знаний использовались простые сюжетные рисунки. В исследовании принимали участие дети 3 – 4 лет с высоким и средним уровнем речевого развития. Установлено, что регуляционный механизм перцептивно – мыслительной стратегии конструирования младшими дошкольниками нового знания проявляется на таких этапах: первичное общее восприятие рисунка и домысливание как этап первичного диффузного понимания; самостоятельное стихийное выделение ребенком конкретных отдельных фрагментов (как образов) рисунка и наглядно-образное экспериментирование с этими фрагментами, как создание и разрушение смысловых связей между ними; выделение с помощью взрослого новых не замеченных и непонятных фрагментов рисунка, что обуславливает разрыв сложившихся смысловых конструктов; принятие смысловых ориентиров заданных взрослым и формирование новых гипотез в виде предположительных знаний; подтверждение гипотетического знания в процессе предметно-практического экспериментирования; вербализация новых знаний как завершающий этап их конструирования.

Ключевые слова: перцептивно-мыслительные стратегии, стратегическая регуляция, конструирование новых знаний, детское экспериментирование, младший дошкольник.

Вступ. Однією з основних цілей дошкільної освіти є якісний розвиток знань дитини про оточуючий світ. Дані отримані в дослідженнях українських та зарубіжних вчених (Г. С. Костюк, С. Э. Кулачківська, В. С. Мухина, М. М. Поддьяков, Д.Б Ельконін та ін.) свідчать про провідну роль перцептивних і образних розумових процесів при оволодінні дитиною конкретними знаннями. Сучасні теоретичні і прикладні розробки виконані на стику педагогіки і психології доводять що культурні зразки не засвоюються, а створюються суб'єктом, дитина створює свій авторський шлях оволодіння знаннями, які передають їй дорослі та однолітки (Зінченко В. П., В. О. Моляко, В. Т. Кудрявцев та ін.). Водночас відзначається недостатня вивченість психологічного змісту знань, залишається відкритим питання розумової регуляції гнучкої системи знань дошкільника. Вивчення особливостей конструювання знань при сприйнятті нових об'єктів і використання отриманих експериментальних даних при створенні навчальних методик і програм дасть можливість оптимізувати процес дошкільної освіти.

Вихідні передумови. М. М. Поддьяков виділяє два шляхи набуття дітьми знань. Стихійні знання, отримані дошкільником самостійно, завдяки са-

модіальному створенню дитиною різних ситуацій експериментування з предметами та світом людських відносин. Другий шлях – це цілеспрямоване системне навчання (в склад якого може входити і експериментування) під керівництвом педагогів і психологів. Отримані різними шляхами знання знаходяться в складній взаємодії. Їх поділ суто теоретичний і в «чистому» вигляді вони не зустрічаються. Розвиток знань дитини відбувається шляхом переходу неясних дифузних знань у чіткі структуровані знання які по мірі свого розвитку породжують нові проблеми і знову стають не визначеними, нечіткими і т.д. Такий постійний взаємоперехід знань обумовлює глибоке і більш точне пізнання навколишньої дійсності [7, с. 50].

У нашому дослідженні знання розглядаються як суб'єктивний результат розумової діяльності дитини. Знання обумовлюють розумову діяльність і розвиваються у ній, конструюються і переконуються. Як відомо знання існують і функціонують в певних системах. За останні кілька років дослідження зроблені в руслі стратегіально-діяльнісній теорії творчості Моляко В. О. показують, що дошкільники та діти раннього віку стикаючись з новою інформацією поданої в різних формах, виробляють власні стратегії її розуміння і створення нових систем знань (І. М. Біла, Н. А. Ваганова, Ю. А. Гулько). Сам термін «стратегія» введений В. О. Моляко для позначення загального генерального регулятора розумового процесу. Регулятора, який підпорядковує всі чуттєві і розумові операції в єдиному потоці і задає процесу пізнання векторну спрямованість, а також визначає його якісну суть. Спочатку цей термін застосовувався тільки для опису регуляції мислення професійних працівників. Необхідність введення нового терміна в наукову психологію була обумовлена тим, що для вивчення регуляторних механізмів мислення було вже недостатньо опису розумових операцій, потрібно було пояснювати не локальну, а загальну регуляцію, ту, яка пояснює індивідуальну неповторність процесу і продукту мислення [6]. Для всіх інших груп досліджуваних (не професійні працівників) застосовувався термін «стратегіальна тенденція», що позначав розвиток творчого мислення людини в певному напрямку (спрямованість на пошук аналогів, комбінацій, реконструкцій). Згодом термін «стратегія» став застосовуватися і по відношенню до потоку всієї пізнавальної діяльності, в тому числі і до пізнавальної діяльності дітей. Так само як термін «мислення» використовується психологами по відношенню до різних вікових і різноінтелектуальних груп, так і термін «стратегія» використовується нами по відношенню до пізнавальної діяльності дошкільників з урахуванням не тільки індивідуальних, а й загальних вікових особливостей їх розуму. Нам здається вдалим застосування терміна «стратегія» для пояснення процесу конструювання знань молодшими дошкільниками. Тому що цей термін дає можливість показати потокову цілісність єдиного процесу пізнання і створення знання, а так же пояснити його загальну регуляцію.

Стратегії конструювання нових знань найкраще досліджувати в такій діяльності молодших дошкільників як експериментування. В експериментуванні завжди проявляється яскраво виражена установка на отримання нових знань. Експе-

риментуючи з предметами (самостійно або при провідній ролі дорослого), дитина створює умови, в яких предмети змінюють зовнішній вигляд і виявляють нові властивості і одночасно дитина сприймає і осмислює нову інформацію про ці предмети. Так дитина отримує знання про досліджуване і експериментально перевіряє свої нові знання у практичній діяльності. Спираючись на ряд робіт присвячених дитячому експериментуванню (В. Т. Кудрявцева, Н. Н. Поддьякова, А. І. Савенкова, О. В. Дибіної, Л. М. Фролової, Е. А. Флериної і ін.) ми маємо всі підстави говорити, що у молодших дошкільнят без предметно-практичної експериментальної діяльності процес конструювання нових знань не відбудеться. Ряд проведених нами досліджень дає підстави розглядати дитяче експериментування як один з ранніх показників стратегіальної регуляції процесу пізнання і створення дитиною власної системи знань. А прояви такої стратегіальної регуляції можна спостерігати вже на першому півріччі життя немовляти [3]. У дітей молодшого дошкільного віку при створенні нових знань основну функцію несуть перцептивні процеси і наочно образні розумові процеси, які протікають в нерозривній єдиному пізнавальному потоці. Це дозволяє нам застосовувати термін «перцептивно-мисленнева стратегія» по відношенню до дітей молодшого дошкільного віку.

Отже, перцептивно-мисленнева стратегія конструювання нових знань визначає:

1. Індивідуальну вибірку спрямованість сприйняття дитини - те, що в потоці нової інформації дитина виділить в першу чергу.
2. Особливості предметно-практичних експериментальних дій спрямованих на дослідження нового об'єкта.
3. Взаємодію знань дитини і тієї нової інформації, яку вона отримує завдяки експериментуванню і те, як завдяки цій взаємодії перетворюється існуюча система знань або створюється інша.

Для навчання дошкільнят, серед іншого наочного матеріалу, часто використовують сюжетні малюнки. Часом первинні знання про предмети і явища, які важко відразу пред'явити дітям в реальному житті, діти отримують за допомогою таких малюнків або картин (наприклад, популярні картки Г. Домана тощо). Цим обґрунтована актуальність вивчення процесу конструювання дитиною нових знань при сприйнятті малюнка.

Метою даної статті є опис стратегіальної регуляції процесу конструювання знань дошкільниками при сприйнятті сюжетного малюнка.

Виклад основного матеріалу. Системи знань дошкільників можна розглядати як сукупності образних уявлень, понять, суджень, умовиводів. Ці сукупності гнучкі і легко піддаються всіляким трансформаціям. Ми припускали, що конструювання знань при сприйнятті малюнка протікає як первинне впізнавання певного образу або декількох часткових образів малюнка; встановлення між образами що сприймаються смислових зв'язків; експериментування з фрагментарними образами малюнку як з'єднання їх між собою новими смисловими зв'язками і руйнування цих зв'язків та подальше об'єднання у нові зв'язки.

У проведеному дослідженні брали участь діти 3-4 років, яким пропонувалося розглядати сюжетні малюнки доступні їх віку і описувати їх. Для дослідження ми відібрали дітей із середнім і високим рівнем мовленнєвого розвитку, щоб отримати достатньо експериментального матеріалу. Це обумовлено цілями нашого дослідження, адже є діти, що легко експериментують з наочно представленою інформацією і конструюють нові смислові конструкти на високому рівні, але при цьому виявляють труднощі з вербалізацією, вони не зможуть на такому ж високому рівні висловити те, що вони знають і розуміють.

Було підібрано ряд малюнків, які дітям пропонувалося розглядати і описувати. Також діти додатково відповідали на ряд запитань, які варіювалися в залежності від того як на початку дитина описувала малюнок. Наведемо результати дослідження на прикладі використання сюжетного малюнка В. Г. Сутеева до його розповіді «Каченя і Курча». На малюнку зображене каченя, що гордо пливе у ставку і розгублене курча, яке не вміє плавати і залишилося на березі.

Проведене дослідження дозволяє говорити про те, що діти співвідносять інформацію, що надходить з наявними знаннями і за аналогією їм створюють знання про об'єкт. Часто первинне сприйняття малюнку протікає як побудова припущень і домислювання. По суті, домислювання – це передумова того нового розуміння, яке повинно розвинути як процес, що спирається не тільки на ті смислові установки, що вже є у малюка, але і такий процес, що породжує нові смисли.

На перших етапах сприймання малюнку, дитина розуміє загальну суть малюнку і зміщує смисловий акцент на себе. Наприклад, діти так коментують малюнок: «ой, каченя купається і я люблю купатися», «курча хоче до каченяти, йому не можна, він кашляє!», «я теж буду купатися в річці», «качечка не дружить з іншою качечкою, а зі мною Оля не дружить» і т.п. У таких репліках відображається емоційне пізнання як озвучування власного ставлення, власної досвіду, озвучування цікавого, того що подобається, хочеться робити. Часом таке творче сприйняття у молодших дошкільнят виходить за межі тієї смислової цілісності, що несе малюнок. Домислювання свідчить про те, що діти не просто сприймають картину, вони надають їй смисл через своє ставлення до намальованого. Це той момент, коли в змісті перцептивних процесів зароджуються розумові процеси.

Для того щоб дитячий домисел відірвався від егоцентричних установок і став розвиватися як більш об'єктивне гіпотетичне знання, ми звертали увагу дітей на суть малюнка (каченя водоплавна птиця, а курча не вміє плавати). Для нас було важливо щоб в процесі сприйняття дитина змістила смисловий акцент з себе (свого суб'єктивного відношення) на загальний об'єктивний смисл зображеного. З'ясовано, що при первинному сприйнятті малюнка суб'єктивні уподобання сприяють створенню нових смислових зв'язків. Дитина домислює сюжет тим, що їй відомо і подобається, говорить про те, що добре знає, що любить і з'єднує ці знання з тим, що бачить на малюнку. Але на наступних етапах, це стає перешкодою для складання більш об'єктивних знань про малюнок.

Як правило, розглядаючи малюнок деякий час, молодші дошкільнята схильються до формального перерахування того що бачать, це просте конструювання шляхом з'єднання образів без смислових зв'язок між ними. Описи дітей будуть такого типу: «курча і пташка жовта», «качечка пливе, а ось качечка на березі», «пташка кричить»). Згідно з В. Т. Кудрявцевим ключова роль в процесі створення дошкільнятами нових смислових зв'язків належить уяві [4]. Завдяки механізмам уяви дошкільник оперує образами, комбінує їх між собою і таким чином встановлює різні зв'язки між ними. Наприклад, на питання «що робить каченя?» малюк може відповісти «пливе», а може відповісти, що «пливе від курчати» або «не хоче дружити з курчам». Тобто, якщо в першому випадку, дитина описала окремих фрагмент малюнка (пливе), то у другому випадку дитина в описі з'єднала його з іншими фрагментами - образами малюнка, зробила узагальнений умовивід. Таке смислове з'єднання (комбінування) завжди передбачає перетворення смислу, отже, і розвиток знання про те, що сприймається дитиною.

Ми схильні розглядати виокремлення окремих наочних образів малюнку і поєднання їх між собою смисловими зв'язками як особливий вид наочно-образного експериментування. Таке наочно-образне експериментування у молодших дошкільнят відбуваються природно і неусвідомлювано – діти легко комбінують і об'єднують в єдине ціле за смислом різні фрагменти малюнка і легко руйнують свої смислові конструкції коли створюють нові. Це вони можуть відображати у мовленні в процесі вільного спілкування один з одним або з дорослим, наприклад:

Оля (3, 8 років): - Каченя пливе, а курча кричить на нього.

Катя (3, 5 років): - Ні, він говорить йому як пливти.

Оля: - Так, говорить йому, що б він лапками гріб і кличе його до себе, а він не хоче!

Зміна смислових зв'язків між фрагментами малюнка - необхідний компонент розвитку цілісного глибокого розуміння картини. І кожен з осмислених і переосмислених фрагментів може стати ключовим центральним, таким, через який зв'яжуться в єдине ціле інші складові малюнку.

Розгляд фрагментів малюнка у різних нових системах зв'язків між ними веде до утворення більш складного конструкту знань про те, що зображено на малюнку. Ми звертали увагу дітей на деталі малюнку (очерет, пісок, тінь, невеликі хвилі води по боках від каченяти), також запитували про те, в який час доби відбуваються події, яка пора року, питали про те, що кричить курча каченяті, чому каченя пливе високо задерши свій дзьоб і т.п.). Так ми намагалися допомогти дітям виявити в малюнку якомога більше інформації, яка буде сприйматися і об'єднуватися смисловими зв'язками і відповідно призведе до конструювання більш складної системи знань про зображене на малюнку.

Перетворення смислів як їх розвиток можливий коли дитина починає сумніватися в правильності своїх відповідей на питання дорослого і висуває нові гіпотези щодо того, що ж зображено. Тоді ж у дітей виникають перші

нечіткі нові знання. Що б вони розвивалися і набували більшої чіткості дітям потрібні нові орієнтири у вигляді наочно представленої інформації. Наприклад, для більш глибокого аналізу фрагментів малюнка, ми пропонували дітям звернути увагу на тінь курчати і відображення в воді каченяти, а потім запитували дітей, що це таке. Молодші дошкільнята давали відповіді такого типу: це земля, бруд, калюжа, травичка, лапка каченяти і ін. Для того що б діти зрозуміли що таке «тінь» ми показували як на сонці відкидають тінь різні предмети. Що б аналогія була близькою і краще зрозумілою використовували іграшкових гумових пташок. Пропонували малюкам самим експериментувати із ляльками таким чином щоб вони відкидали різну тінь. Іншим варіантом предметно-практичного експериментування були експерименти із гумовими пташками, що плавають у водичці (у невеличкій мисочці наповненій водою), діти робили іграшками і руками хвилі різної сили, таким чином ми намагалися допомогти молодшим дошкільникам провести аналогії і зрозуміти, що на малюнку художник зобразив тінь, хвилі тощо.

Завершальний етап конструювання знань це їх вербалізація, переказ набутих знань іншому. Досвід нашої експериментальної роботи показав, що діти 3 - 4 років з високим і середнім рівнем мовленнєвого розвитку у співпраці з дорослим здатні конструювати короткі розповіді по малюнку за зразком - аналогом або шляхом комбінування кількох аналогів. Наслідуючи за пропонованим їм зразками оповідань, діти вчилися складати оповідання шляхом аналогізування і комбінування (застосовувалася модифікація елементу творчого тренінгу КАРУС). Протиставлення процесу наслідування і творчого процесу давно знято теоретичними та експериментальними дослідженнями М. О. Бернштейна, В. П. Зінченко, В. О. Моляко, В. Т. Кудрявцева, О. В. Дибіної та ін. Доведено, що навіть прості фізичні наслідувальні дії ніколи не бувають точною копією зразка (що підтверджують апаратні методики), що вже говорити про більш складні види суто психологічної діяльності. Переказуючи добре знайому і улюблену казку, діти її кожен раз суб'єктивно створюють заново і ніколи не перекажуть її однаково кілька разів. Навіть завчені вірші діти читають кожен раз із різними емоціями і ніколи не промовляють їх з однаковим темпом та інтонацією. Іншими словами, навчаючись складати тексти за зразком, дитина не копіює, а заново відтворює текст.

Наведемо варіант роботи спрямованої на складання текстів за аналогією. Така робота проводилася індивідуально. Дитині пропонувалося ще раз розглянути малюнок і відповідати на питання по ньому. Що б молодший дошкільник слідував орієнтирам заданим психологом, розповідь будувалась по питаннях: «Що робить Каченя?» «Коли він прийшов на річку? (Ввечері, вдень, вранці)», «Що він бачить?», «А що він не помічає?», «Чому Каченя поплив від Курча?» та ін. Увага дитини зверталась на те, що розповідь по питанням будується навколо одного образу – Каченяти, тому у назві розповіді, смисловий акцент ставився лише на одного героя («каченя, яке любить плавати», «каченя на річці», «каченя упливає» тощо).

Робота спрямована на складання текстів шляхом комбінування проводилася у такий спосіб. Дітям озвучувалася назва оповідання в якому об'єднані кілька подій, наприклад: «Каченя пливе, а Курча не вміє». Дітям пояснювалося, що вони будуть з'єднувати між собою невеликі опису різних фрагментів картини. Питання дітям задавалися таким чином, щоб даючи відповіді на них діти описували декілька подій, що сталися з двома героями. Для нас важливо було показати дітям, що вони здатні складати нові оригінальні сюжети по одному і тому ж малюнку.

Висновки. Використання терміну «стратегія» щодо розумової діяльності молодших дошкільників дає можливість показати потокову цілісність єдиного процесу пізнання і створення дитиною нового знання, а також пояснити загальну психологічну регуляцію цього процесу.

Стратегії конструювання нових знань найкраще досліджувати в такій природній діяльності молодших дошкільників як експериментування. В експериментуванні завжди проявляється яскраво виражена установка на отримання нових знань. Ми маємо підстави говорити, що у молодших дошкільників без предметно-практичної експериментальної діяльності процес конструювання нових знань не відбудеться. Ряд проведених нами досліджень дозволяє розглядати дитяче експериментування як один з ранніх показників стратегіальної регуляції процесу пізнання і створення дитиною власної системи знань.

Перцептивно-мисленнева стратегія конструювання нових знань визначає: індивідуальну вибірково спрямованість сприйняття дитини - те, що в потоці нової інформації дитина виділить в першу чергу; особливості предметно-практичних і наочно - образних експериментальних дій спрямованих на дослідження нового об'єкта; взаємодію знань дитини і тієї нової інформації, яку вона отримує завдяки експериментуванню і те, як завдяки цій взаємодії перетворюється існуюча система знань або створюється інша.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла І. М. Психологія творчого конструювання в дошкільному віці / І.М. Біла. – К.: Веселка, 2011. – 431с.
2. Ваганова Н. А. Стратегічні тенденції аналогізування і комбінування в процесі розуміння старшими дошкільниками нових завдань / Н. А. Ваганова // Стратегії творчої діяльності: школа В.А.Моляко. – К.: Освіта України, 2008. – С. 201 – 264.
3. Гулько Ю. А. Регуляція детського експериментування в перший рік життя / Ю. А. Гулько // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – К.: Видавництво «Фенікс», 2013. – Т. XII. Психологія творчості. – Випуск 18. – С. 56–69.
4. Зинченко В. П. Сознание и творческий акт / В. П. Зинченко. – М.: Языки славянских культур, 2010. – 592 с.
5. Кудрявцев В. Т. Возможен ли реализм воображения, или как растопить печку силой фантазии (воображение и смысл) / В. Т. Кудрявцев. [Электронный ресурс] <http://www.tovievich.ru/book/3/31/1.htm>
6. Моляко В. А. Творческая конструкторология (пролегомены) / В. А. Моляко. – К.: Освіта України, 2007. – 388с.

7. Поддьяков Н. Н. Психическое развитие и саморазвитие ребенка-дошкольника. Ближние и дальние горизонты/ Н.Н.Поддьяков. – Москва: Обруч, 2013. – 192 с.

REFERENCES TRANSLITERATED

1. Bila I.M. (2011) Psihologiya tvorchoho konstruyuvannya v doshkilnomu vitsi [Psychology of creative constructing in preschool age]. I.M.Bila. – Kiev: Veselka [in Ukrainian].
2. Vaganova N.A. (2008). Strategichni tendentsiyi analogizuvannya i kombinuvannya v protsessi rozuminnya starshimi doshkilnikami novih zavdan [Strategic tendencies of analogizing and combining in the proses of new problems understanding by elder pre-schoolers]. N. A. Vaganova. – Strategii tvorchoyi dsyalnosti: shkola V. A. Molyako. [Strategies of creative activity: V. A. Molyako school]. – Kiev.: Osvita Ukrayini [in Ukrainian].
3. Gulko Y.A. (2015): Reguliatsia detskogo eksperimentirovania v perviy god zhisni. [The regulation of children's experimentation in the first year of life]. // Aktualni problemy psykholohii: Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy. – K.: Vydavnytstvo «Feniks», 2013. – Т. XII. Psykholohiia tvorchosti. – Vypusk 18. [in Ukrainian].
4. Zinchenko V. P. (2010) Soznanie i tvorcheskiy akt [Consciousness and the creative act]. V. P. Zinchenko – Moskva: Yazyiki slavyanskih kultur. – 592 p. [in Russian].
5. Kudryavtsev V.T. (19.06.2003) Vozmozhen li realizm voobrazheniya, ili kak rastopit pechku siloy fantazii (voobrazhenie i smysl) [Is realism of imagination possible, or how to kindle a stove by the power of imagination (imagination and sense)]. Retrieved from <http://www.tovievich.ru/book/3/31/1.htm> [in Russian].
6. Molyako V. A. (2007) Tvorcheskaya konstruktologiya (prolegomenyi) [Creative constructology: prolegomena]. Kiev: Osvita Ukrainy. – 388 p. [in Russian].
7. Poddyakov N. N. (2013) Psihicheskoe razvitie i samorazvitie rebenka-doshkolnika. Blizhnie i dalnie gorizontyi [Mental development and the self-development of the preschool child. Middle and Far Horizons]. Moskva: Obruch. – 192 p. [in Russian].

Gulko Yu. A. NEW KNOWLEDGE CONSTRUCTING BY PRESCHOOL CHILDREN IN THE PROCESS OF SUBJECT IMAGE PERCEIVING. In the process of new knowledge constructing by junior preschool children the main function is executed by perceptive and representational mental processes, which proceed in the inseparable stream integrity. This allows applying the notion “perceptive-mental strategy” concerning junior preschool children mental activity. With the purpose of children’s new knowledge constructing research subject images were used. The sample contains 3-4 years children with high and average level of speech development. It is defined, that perceptive-mental strategy regulating mechanism displays on such levels of new knowledge construction: general integral picture perception and conjecture as an initial diffusional understanding of the depicted sense; spontaneous division by a child of several concrete picture’s fragments (as images) and representational experimenting with them, which proceeds as their integration by semantic connections and destruction of semantic connections between them, division with the help of an adult of new, not being noticed at the first stages of perception, picture’s fragments-images, that causes break of earlier created semantic constructions; acceptance of semantic guideline, given by a child and formulating of new hypothesis in the form of fuzzy unclear knowledge; confirmation of hypothetic knowledge in the process of object-practical experimenting; verbalization of new knowledge in the form of connected text as a final stage of their constructing.

Keywords: perceptive-mental strategies, strategic regulation, new knowledge construction, child experimenting, junior preschooler.

Отримано 10.05.16